



Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 28 czerwca 2012 r.*

Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych — Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW — Europejski nakaz aresztowania i procedura wydawania osób między państwami członkowskimi — Europejski nakaz aresztowania wydany w celu wykonania kary pozbawienia wolności — Artykuł 28 — Dalsze przekazanie — „Łańcuch” europejskich nakazów aresztowania — Wykonanie trzeciego nakazu aresztowania wydanego przeciwko tej samej osobie — Pojęcie państwa członkowskiego wykonującego nakaz — Zgoda na przekazanie — Pilny tryb prejudycjalny

W sprawie C-192/12 PPU

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Korkein oikeus (Finlandia) postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2012 r., które wpłynęło do Trybunału w tym samym dniu, w postępowaniu dotyczącym wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przeciwko

Melvinowi Westowi,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: J.N. Cunha Rodrigues, prezes izby, U. Löhmus, A. Rosas, A. Arabadjiev (sprawozdawca) i C.G. Fernlund, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Cruz Villalón,

sekretarz: C. Strömholm, administrator,

uwzględniając wniosek sądu krajowego z dnia 24 kwietnia 2012 r., który wpłynął do Trybunału w tym samym dniu, o rozpoznanie odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym na podstawie art. 104b regulaminu postępowania przed Trybunałem,

uwzględniając postanowienie drugiej izby z dnia 3 maja 2012 r. o uwzględnieniu tego wniosku,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 4 czerwca 2012 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu M. Westa przez R. Sorsę, asianajaja,
- w imieniu Virallinen syyttäjä przez M. Mäkelä, kihlakunnansyyttäjä,
- w imieniu rządu fińskiego przez J. Heliskoskiego, działającego w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: fiński.

- w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a, J.S. Pilczera, N. Rouam oraz B. Beaupère-Manokhę, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu węgierskiego przez M.Z. Fehéra, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez J. Beeko, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez W. Bogensbergera oraz I. Koskinena, działających w charakterze pełnomocników,

po wysłuchaniu rzecznika generalnego,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 28 ust. 2 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. L 190, s. 1), zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. L 81, s. 24) (zwanej dalej „decyzją ramową”).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach postępowania w sprawie wykonania w Finlandii europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 31 sierpnia 2007 r. przez tribunal de grande instance de Paris (sąd pierwszej instancji w Paryżu) (Francja) przeciwko M. Westowi, będącemu obywatelem Zjednoczonego Królestwa i tam mającemu miejsce zamieszkania, w celu wykonania kary trzech lat pozbawienia wolności, na którą został on skazany za kradzież starych i rzadkich map.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Z informacji dotyczącej daty wejścia w życie traktatu z Amsterdamu opublikowanej w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* w dniu 1 maja 1999 r. (Dz.U. L 114, s. 56) wynika, że Republika Finlandii złożyła oświadczenie w trybie art. 35 ust. 2 UE, mocą którego uznała właściwość Trybunału Sprawiedliwości do orzekania na warunkach określonych w art. 35 ust. 3 lit. b) UE.
- 4 Zgodnie z art. 10 ust. 1 Protokołu nr 36 w sprawie postanowień przejściowych, który stanowi załącznik do traktatu FUE, uprawnienia przyznane Trybunałowi na mocy tytułu VI traktatu UE w brzmieniu poprzedzającym wejście w życie traktatu z Lizbony pozostają niezmienione w zakresie dotyczącym aktów Unii, które zostały przyjęte przed wejściem w życie traktatu z Lizbony, także w przypadku gdy zostały one uznane zgodnie z art. 35 ust. 2 UE.
- 5 Motywy 1, 5–7 i 10 decyzji ramowej mają następujące brzmienie:

„(1) Zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej w Tampere z dnia 15 i 16 października 1999 r., w szczególności z ich pkt 35, należy znieść formalną procedurę ekstradycyjną między państwami członkowskimi w odniesieniu do prawomocnie skazanych osób uciekających przed sprawiedliwością oraz należy przyspieszyć procedury ekstradycyjne w odniesieniu do osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa.

[...]

- (5) Cel Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prowadzi do zniesienia ekstradycji między państwami członkowskimi i zastąpienia jej systemem przekazywania osób między organami sądowymi. W dalszej perspektywie wprowadzenie nowego, uproszczonego systemu przekazywania osób skazanych bądź podejrzanych, w celach wykonania wyroku lub wszczęcia postępowania prowadzącego do wydania wyroku w sprawach karnych, stwarza możliwość usunięcia złożoności obecnych procedur ekstradycyjnych i związanej z nimi możliwości przewlekania postępowania. Dominująca do dziś między państwami członkowskimi tradycyjna współpraca w zakresie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości powinna zostać zastąpiona przez system swobodnego przepływu orzecznictwa sądowego w sprawach karnych, obejmujący zarówno decyzje prawomocne, jak i nieprawomocne.
- (6) Europejski nakaz aresztowania, przewidziany w niniejszej decyzji ramowej, stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określa jako »kamień węgielny« współpracy sądowej.
- (7) Jako że cel, jakim jest zastąpienie systemu wielostronnej ekstradycji zbudowan[ego] na fundamencie Europejskiej konwencji o ekstradycji z dnia 13 grudnia 1957 r., nie może zostać w sposób wystarczający osiągnięty przez działające jednostronnie państwa członkowskie, natomiast z uwagi na rozmiary lub skutki możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, Rada może przyjąć odpowiednie środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Zgodnie z zasadą proporcjonalności ustanowioną w wyżej wymienionym artykule niniejsza decyzja ramowa nie wykracza poza zakres konieczny do osiągnięcia tych celów.

[...]

- (10) Mechanizm europejskiego nakazu aresztowania opiera się na wysokim stopniu zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi [...].

- 6 Artykuł 1 ust. 1 i 2 decyzji ramowej definiuje europejski nakaz aresztowania i zobowiązanie do jego wykonania w sposób następujący:

„1. Europejski nakaz aresztowania stanowi [orzeczenie] wydan[e] przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wnioski, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności].

2. Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej”.

- 7 Artykuł 3 decyzji ramowej wymienia powody „[o]bligatoryjn[ej] odmow[y] wykonania europejskiego nakazu aresztowania”.

- 8 Artykuł 4 decyzji ramowej, zatytułowany „Fakultatywna odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania”, wymienia podstawy takiej odmowy i w tej kwestii stanowi:

„Wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania:

[...]

- 6) jeśli europejski nakaz aresztowania został wydany w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności], a osoba, której dotyczy wnioski, jest obywatelem wykonującego nakaz państwa członkowskiego lub w tym państwie stale przebywa [a osoba, której dotyczy wnioski, przebywa w państwie członkowskim wykonującym

nakaz, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania], a państwo to zobowiązuje się wykonać karę pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający zgodnie z jego prawem krajowym”.

- 9 Artykuł 5 decyzji ramowej, zatytułowany „Gwarancje ze strony wydającego nakaz państwa członkowskiego udzielane w szczególnych przypadkach”, stanowi:

„Wykonanie europejskiego nakazu aresztowania przez wykonujący nakaz organ sądowy może, z mocy prawa wykonującego nakaz państwa członkowskiego, podlegać następującym warunkom:

[...]

3) w przypadku gdy osoba, której dotyczy europejski nakaz aresztowania do celów ścigania, jest uznawana za obywatela lub osobę stale przebywającą [mającą miejsce zamieszkania] w wykonującym nakaz państwie członkowskim, przekazanie następuje pod warunkiem, że osoba ta po rozprawie zostaje przekazana do wykonującego nakaz państwa członkowskiego w celu odbycia tam kary pozbawienia wolności lub wykonania środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności] orzeczonych w wydającym nakaz państwie członkowskim”.

- 10 Artykuł 15 decyzji ramowej, zatytułowany „Decyzja o przekazaniu”, w ust. 2 stanowi:

„Jeśli wykonujący organ sądowy uważa informacje przekazane przez wydające nakaz państwo członkowskie za niewystarczające do celów podjęcia decyzji o przekazaniu, występuje o bezzwłoczne przekazanie niezbędnych informacji uzupełniających, w szczególności w odniesieniu do art. 3–5 oraz art. 8, oraz może ustalić termin ich otrzymania, z uwzględnieniem konieczności zachowania terminu określonego w art. 17”.

- 11 Artykuł 27 decyzji ramowej, zatytułowany „Możliwość ścigania za inne przestępstwa”, został sformułowany następująco:

„1. Każde państwo członkowskie może notyfikować Sekretariatowi Generalnemu Rady, że w jego stosunkach z innymi państwami członkowskimi, które wystosowały podobną notyfikację, domniemana jest zgoda na ściganie, skazanie lub zatrzymanie w związku z pozbawieniem wolności lub wykonaniem środka zabezpieczającego za przestępstwo popełnione przed przekazaniem osoby inne niż to, z powodu którego została przekazana, chyba że w przypadku szczególnym wykonujący nakaz organ sądowy stanowi inaczej w swojej decyzji w sprawie przekazania.

2. Z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 1 i 3 osoba przekazana może nie być ścigana, skazana lub w inny sposób pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, za które została przekazana.

3. Ustęp 2 nie ma zastosowania w następujących przypadkach:

- a) kiedy osoba mająca możliwość opuszczenia terytorium państwa członkowskiego, któremu została przekazana, nie uczyniła tego w ciągu 45 dni od swego ostatecznego zwolnienia lub wróciła na to terytorium po opuszczeniu go;
- b) przestępstwo nie podlega karze pozbawienia wolności lub środkowi zabezpieczającemu [polegającemu na pozbawieniu wolności];
- c) sądowa procedura karna nie daje podstaw do zastosowania środków ograniczających wolność osobistą;
- d) kiedy osoba może podlegać karze lub środkowi penitencjarnemu niepolegającemu [na] pozbawieniu wolności, co w szczególności dotyczy kary finansowej lub środka zastosowanego w jej miejsce, nawet jeśli kara lub środek daje podstawy do ograniczenia jej wolności osobistej;

- e) kiedy osoba, co do której uzgodniono, że ma zostać przekazana, równocześnie, jeśli to właściwe, zgodnie z art. 13 odwołuje się do zasady szczególności [kiedy osoba wyraziła zgodę na przekazanie, w odpowiednim przypadku, równocześnie ze zrzeczeniem się prawa do skorzystania z zasady szczególności zgodnie z art. 13];
- f) kiedy osoba po jej przekazaniu w sposób jednoznaczny [zrzeka się] zasady szczególności w odniesieniu do szczególnych przestępstw [konkretnych czynów] poprzedzających jej przekazanie. Zrzeczenie się następuje przed właściwymi organami sądowymi wydającego nakaz państwa członkowskiego i zostaje zapisane zgodnie z prawem krajowym tego państwa. Zrzeczenie się sporządza się w taki sposób, aby jego brzmienie wyraźnie świadczyło, iż osoba ta uczyniła to dobrowolnie i mając pełną świadomość konsekwencji. W tym celu osoba ta ma prawo do korzystania z pomocy prawnej;
- g) w przypadku gdy wykonujący nakaz organ sądowy, który przekazał osobę, wyraża zgodę zgodnie z ust. 4.

4. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje się do wykonującego nakaz organu sądowego, z załączeniem informacji określonych w art. 8 ust. 1 oraz tłumaczenia określonego w art. 8 ust. 2. Zgodę taką wyraża się, gdy przestępstwo, wobec [w odniesieniu do] którego jest ona wymagana, podlega przekazaniu [samo wymaga przekazania] osoby zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej. Zgody odmawia się w przypadkach wymienionych w art. 3, a ponadto można jej nie udzielić jedynie na podstawie przyczyn wymienionych w art. 4. Decyzja podejmowana jest w terminie do 30 dni od otrzymania wniosku.

W przypadku sytuacji określonej w art. 5 wydające nakaz państwo członkowskie musi udzielić odnośnych gwarancji”.

- 12 Zgodnie z art. 28 decyzji ramowej, zatytułowanym „Przekazanie lub wynikająca z niego ekstradycja [Dalsze przekazanie lub ekstradycja]”:

„1. Każde państwo członkowskie może notyfikować Sekretariatowi Generalnemu Rady, że w jego stosunkach z pozostałymi państwami członkowskimi, które wystąpiły z podobną notyfikacją, można domniemywać zgodę na przekazanie osoby do państwa członkowskiego innego niż wykonujące nakaz państwo członkowskie na mocy europejskiego nakazu aresztowania za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, chyba że w przypadku szczególnym wykonujący nakaz organ sądowy [po]stanowi inaczej w swojej decyzji w sprawie przekazania.

2. W każdym przypadku osoba, która została przekazana państwu członkowskiemu wydającemu nakaz na mocy europejskiego nakazu aresztowania, może, bez zgody wykonującego nakaz państwa członkowskiego, zostać przekazana do państwa członkowskiego, innego niż wykonujące nakaz państwo członkowskie, na mocy europejskiego nakazu aresztowania wydanego za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem w następujących przypadkach:

- a) gdy osoba, której dotyczy wniosek, miała możliwość opuszczenia terytorium państwa członkowskiego, do którego została przekazana, nie uczyniła tego przed upływem 45 dni od swego ostatecznego zwolnienia lub wróciła na to terytorium po jego opuszczeniu;
- b) gdy osoba, której dotyczy wniosek, wyraża zgodę na jej przekazanie do państwa członkowskiego, innego niż wykonujące nakaz państwo członkowskie, na mocy europejskiego nakazu aresztowania. Zgodę wyraża się przed właściwymi organami sądowymi wydającego nakaz państwa członkowskiego i zapisuje się ją zgodnie z prawem krajowym tego państwa. Zapis sporządza się w sposób jednoznacznie świadczący, że osoba, której to dotyczy, wyraziła ją dobrowolnie i mając pełną świadomość konsekwencji. W tym celu osoba, której dotyczy wniosek, ma prawo do skorzystania z pomocy prawnej;

c) gdy osoby, której dotyczy wnioski, nie obejmuje zasada szczególności zgodnie art. 27 ust. 3 lit. a), e), f) i g).

3. Wykonujący nakaz organ sądowy wyraża zgodę na przekazanie osoby do drugiego państwa członkowskiego zgodnie z następującymi zasadami:

- a) wniosek o wyrażenie zgody zostaje złożony zgodnie z art. 9 i towarzyszą mu informacje określone w art. 8 ust. 1 oraz tłumaczenie określone w art. 8 ust. 2;
- b) zgodę wyraża się, gdy przestępstwo, za które się o nią wnioskuje, pociąga za sobą przekazanie osoby zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej;
- c) decyzja zostaje podjęta nie później niż przed upływem 30 dni po otrzymaniu wniosku;
- d) nie wyraża się zgody w przypadkach określonych w art. 3, a ponadto można odmówić jej wyrażenia jedynie na podstawach określonych w art. 4.

W przypadku sytuacji określonej w art. 5 wydające nakaz państwo członkowskie musi udzielić odnośnych gwarancji.

4. Bez względu na ust. 1 osoba przekazana na mocy europejskiego nakazu aresztowania nie zostaje poddana ekstradycji do państwa trzeciego bez zgody właściwych organów państwa członkowskiego, które tę osobę przekazało. Zgodę taką wyraża się zgodnie z konwencjami wiążącymi dla tego państwa członkowskiego, jak również zgodnie z jego prawem krajowym”.

13 Artykuł 32 decyzji ramowej, zatytułowany „Przepis przejściowy”, stanowi:

„Wnioski o ekstradycję otrzymane przed dniem 1 stycznia 2004 r. będą nadal podlegały istniejącym instrumentom prawnym odnoszącym się do ekstradycji. Wnioski o ekstradycję otrzymane po tej dacie będą rozpatrywane zgodnie z przepisami przyjętymi przez państwa członkowskie na mocy niniejszej decyzji ramowej. Jednakże każde z państw członkowskich może w momencie przyjęcia niniejszej decyzji ramowej wydać oświadczenie wskazujące na to, że jako wykonujące nakaz państwo członkowskie będzie ono nadal postępowało z wnioskami odnoszącymi się do czynów przestępczych popełnionych przed datą wyszczególnioną we wniosku zgodnie z systemem ekstradycyjnym mającym zastosowanie przed dniem 1 stycznia 2004 r. Data, o której mowa, nie może być późniejsza niż dzień 7 sierpnia 2002 r. Wskazane oświadczenie zostanie opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*. Może ono zostać wycofane w dowolnym czasie”.

Prawo fińskie

14 Zgodnie z § 61 rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettu laki (1286/2003) [ustawy (1286/2003) o przekazywaniu między Republiką Finlandii a innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej] z dnia 30 grudnia 2003 r. osoba, która została przekazana przez państwo członkowskie Republiki Finlandii, nie może zostać przekazana dalej innemu państwu członkowskiemu, chyba że – między innymi – państwo członkowskie, które tę osobę przekazało, wyrazi zgodę na odstąpienie od tego zakazu.

15 Z paragrafu 62 tej ustawy w związku z jej § 61 wynika, że jeżeli państwo członkowskie zwróci się o przekazanie mu osoby, która została przekazana Republice Finlandii przez inne państwo członkowskie, a osoba ta nie zgadza się na to nowe przekazanie, właściwa prokuratura zwraca się do państwa członkowskiego, które przekazało osobę Republice Finlandii, o zgodę na to przekazanie.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

Okoliczności powstania sporu

16 Przeciwno M. Westowi wydano kolejno trzy europejskie nakazy aresztowania.

- 17 Pierwszy europejski nakaz aresztowania został wydany przez sądowe organy francuskie w dniu 14 marca 2005 r. w celu ścigania M. Westa za kradzieże starych i rzadkich map popełnione w dniach 26 października 1999 r. i 5 września 2000 r. we francuskiej bibliotece narodowej. Ten nakaz aresztowania był początkowo rozpowszechniany za pomocą Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) i Interpolu, a następnie został przekazany właściwym organom Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, gdyż w tym czasie M. West był tymczasowo aresztowany w tym państwie członkowskim. Tribunal de grande instance de Paris, nie uzyskawszy przekazania M. Westa na podstawie tego europejskiego nakazu aresztowania, w dniu 15 lutego 2007 r. skazał go wyrokiem zaocznym, wymierzając karę trzech lat pozbawienia wolności. W związku z tym w dniu 31 sierpnia 2007 r. sądowe organy francuskie wydały nowy europejski nakaz aresztowania w celu wykonania kary pozbawienia wolności. Nakaz ten został rozpowszechniony za pośrednictwem SIS i Interpolu.
- 18 Drugi europejski nakaz aresztowania został wydany przez sądowe organy fińskie w dniu 9 grudnia 2009 r. w celu wyegzekwowania odbycia przez M. Westa kary pozbawienia wolności, utrzymanej w postępowaniu apelacyjnym wyrokiem Helsingin hovioikeus (sądu apelacyjnego w Helsinkach) z dnia 31 maja 2002 r., a orzeczonej za kradzieże popełnione w bibliotece Uniwersytetu Helsińskiego (Finlandia) w okresie od 22 do 26 lutego 2001 r.
- 19 Trzeci europejski nakaz aresztowania został wydany przez sądowe organy węgierskie w dniu 1 kwietnia 2010 r. dla potrzeb postępowania karnego wszczętego przeciwko M. Westowi o uszkodzenie w okresie od 16 do 18 sierpnia 2000 r. w Bibliotece Narodowej im. Széchenyiego (Węgry) kilku siedemnastowiecznych atlasów znacznej wartości poprzez usunięcie z nich ośmiu kart w celu ich przywłaszczenia.

Postępowania w sprawie przekazania M. Westa

- 20 W dniu, który nie został sprecyzowany w aktach przedłożonych Trybunałowi, organy sądowe Zjednoczonego Królestwa, wykonując europejski nakaz aresztowania wydany przez węgierskie organy sądowe, przekazały M. Westa Węgrom. Przekazanie to nie było uzależnione od spełnienia jakiegokolwiek warunku. Budai Központi kerületi bíróság [sąd rejonowy Buda-centrum (Węgry)] skazał M. Westa za zarzucane mu kradzieże na karę 16 miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczeniem z dnia 27 stycznia 2011 r. Fővárosi Bíróság (sąd stołeczny Budapeszt), po stwierdzeniu, że zostały spełnione warunki przekazania M. Westa zarówno na podstawie europejskiego nakazu aresztowania przedstawionego przez organy sądowe fińskie, jak i w świetle tego, który przedłożyły organy sądowe francuskie, zarządził przekazanie M. Westa Republice Finlandii. Z akt tych wynika, że organ sądowy Zjednoczonego Królestwa wyraził zgodę na to przekazanie, nie obwarowując jej żadnymi warunkami.
- 21 W dniu 15 września 2011 r. Węgry przekazały M. Westa Republice Finlandii na podstawie europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez fińskie organy sądowe w celu wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej przez Helsingin hovioikeus. Do odbycia pozostało 17 miesięcy pozbawienia wolności. Zwolnienie M. Westa zostało wyznaczone na dzień 29 kwietnia 2012 r. W dniu 25 stycznia 2012 r. węgierskie ministerstwo administracji publicznej i sprawiedliwości wystosowało do Virallinen syyttäjää (fińskiej prokuratury) pismo informujące ją o orzeczeniu Fővárosi Bíróság z dnia 27 stycznia 2011 r. W piśmie wskazano, że sąd ten postanowił, iż „po zakończeniu postępowania fińskiego skazany powinien zostać przekazany organom francuskim”.
- 22 W dniu 9 lutego 2012 r. Virallinen syyttäjää zwróciła się do Helsingin käräjäoikeus (sądu pierwszej instancji w Helsinkach) z wnioskiem o przekazanie M. Westa Republice Francuskiej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez sądowe organy francuskie w dniu 31 sierpnia 2007 r., z uściśleniem, że Węgry wyraziły zgodę na to przekazanie. Z uwag przedstawionych na rozprawie przed Trybunałem wynika, że Virallinen syyttäjää podjęła również za pośrednictwem centralnej policji sądowej kroki mające na celu ustalenie, czy Zjednoczone Królestwo wyraziło zgodę na to przekazanie. Właściwe organy tego ostatniego państwa członkowskiego miały odpowiedzieć, że

decyzję o przekazaniu M. Westa Republice Francuskiej powinny podjąć organy fińskie. Odpowiadając na pisemne pytania Trybunału, Zjednoczone Królestwo wskazało jednak w tej kwestii, że Republika Finlandii zwróciła się do niego o zgodę na wydanie M. Westa Republice Francuskiej, jednak zgoda ta nie została udzielona.

- 23 Orzeczeniem z dnia 17 lutego 2012 r. Helsingin käräjäoikeus zezwolił na przekazanie M. Westa Republice Francuskiej. Melvin West odwołał się od tego orzeczenia do Korkein oikeus. Nie zgadza się on na takie przekazanie z tego powodu, że Zjednoczone Królestwo nie wyraziło zgody na trzecie przekazanie. Virallinen syyttäjä uważa natomiast, że przekazanie to wymaga jedynie zgody Węgry, jako państwa, z którego M. West został rzeczywiście przekazany Republice Finlandii.

Postanowienie odsyłające

- 24 W postanowieniu odsyłającym Korkein oikeus wyjaśnia, że w swoim przyszłym orzeczeniu powinien odnieść się do zagadnienia, czy zgodnie z decyzją ramową przekazanie, o które wnoszą sądowne organy francuskie, wymaga zgody państwa członkowskiego innego niż Węgry. Sąd ten wskazuje, że w sprawie nie wykazano ani nawet nie podnoszono, iż Zjednoczone Królestwo wyraziło zgodę na przekazanie M. Westa Republice Francuskiej. Natomiast zgodę taką miały wyrazić Węgry.
- 25 Zdaniem Korkein oikeus wymóg zgody państwa członkowskiego wykonującego nakaz na podstawie art. 28 ust. 2 decyzji ramowej nie jest zagadnieniem z zakresu prawa krajowego. Prawidłowe funkcjonowanie systemu wprowadzonego decyzją ramową wymaga w jego opinii jednolitej wykładni tej kwestii.
- 26 Korkein oikeus wyjaśnia, że warunki wymienione w art. 28 ust. 2 lit. a) i b) decyzji ramowej nie zostały w niniejszej sprawie spełnione. Natomiast istotny dla sprawy może być przepis art. 28 ust. 2 lit. b). Zgodnie z tym przepisem, który odsyła do art. 27 ust. 3 lit. g) decyzji ramowej, specjalna zgoda państwa członkowskiego wykonującego nakaz nie jest konieczna, jeżeli „wykonujący nakaz organ sądowy, który przekazał osobę”, wyraża zgodę na dalsze ściganie lub skazanie. Wątpliwości tego sądu budzi jednak kwestia, czy przez „wykonujący nakaz organ sądowy, który przekazał osobę”, należy rozumieć organ właśnie tego państwa członkowskiego, które określone jest w pierwszej części art. 28 ust. 2 jako państwo członkowskie wykonujące nakaz.
- 27 Sąd odsyłający uważa, że brzmienie art. 28 ust. 2 decyzji ramowej może wskazywać na to, iż państwem członkowskim wykonującym nakaz, którego zgoda jest konieczna, jest jedynie państwo członkowskie jako ostatecznie przekazujące osobę temu państwu członkowskiego, które otrzymało kolejny, aktualny nakaz aresztowania. Wykładnię taką potwierdza w przekonaniu tego sądu ogólny cel decyzji ramowej, polegający na tym, by procedura wydawania osób przebiegała z możliwie najmniejszą ilością sprawdzeń. O ile interpretację taką bez trudu można zastosować w przypadku przekazywania między trzema państwami członkowskimi, o tyle nie sprawdzi się ona w sytuacji, gdy w przekazanie zaangażowane są cztery państwa członkowskie. Tak więc w niniejszej sprawie pojawia się pytanie, czy Zjednoczone Królestwo zachowało prawo do wyrażenia zgody nawet po przekazaniu M. Westa przez Węgry Republice Finlandii.
- 28 Korkein oikeus uważa, że należy zastanowić się nad celem takiej zgody. Istotne w tej kwestii mogą być jego zdaniem fakultatywne podstawy niewykonania europejskiego nakazu aresztowania wymienione w art. 4 decyzji ramowej. Ponadto, zgodnie z art. 5 decyzji ramowej, przekazywanie osób będących obywatelami państwa członkowskiego wykonującego nakaz lub stale tam przebywających może podlegać warunkom, które określi ustawodawstwo krajowe.
- 29 Zdaniem tego sądu motywy leżące u podstaw tych przepisów przemawiają za taką wykładnią art. 28 ust. 2 decyzji ramowej, zgodnie z którą pozycja państwa członkowskiego pierwotnie odpowiedzialnego za wykonanie nie ulegnie osłabieniu z tego powodu, że – w związku z zaistnieniem przestępstwa –

owo państwo członkowskie wyraziło zgodę na dalsze przekazanie danej osoby. Takie dalsze przekazanie nie skutkowałoby więc przeniesieniem kompetencji i uprawnień dyskrecjonalnych na państwo członkowskie, które okazało się ostatnie w łańcuchu przekazania. Jedyny bowiem związek między państwem członkowskim, które dokonało dalszego przekazania, a osobą ściganą ogranicza się do postępowania karnego, którego etapy ścigania i wykonania zostały zakończone przed przekazaniem tej osoby innemu państwu członkowskiemu.

- 30 W tych okolicznościach Korkein oikeus postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy do celów stosowania art. 28 ust. 2 decyzji ramowej [...] przez wykonujące nakaz państwo członkowskie należy rozumieć państwo członkowskie, z którego osoba została pierwotnie przekazana na mocy europejskiego nakazu aresztowania drugiemu państwu członkowskiemu, czy też to drugie państwo członkowskie, z którego osoba ta została przekazana trzeciemu [państwu członkowskiemu], do którego obecnie zwrócono się o kolejne przekazanie osoby do czwartego [państwa członkowskiego]? Czy ewentualnie wymagana jest zgoda obu państw członkowskich?”.

- 31 Odrębnym postanowieniem wydanym również w dniu 24 kwietnia 2012 r. Korkein oikeus przedłużył tymczasowe aresztowanie M. Westa.

W przedmiocie trybu pilnego

- 32 Odrębnym pismem z dnia 24 kwietnia 2012 r., złożonym w sekretariacie Trybunału w tym samym dniu, Korkein oikeus zwrócił się o skierowanie odesłania prejudycjalnego do rozpoznania w trybie pilnym przewidzianym w art. 23a statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i w art. 104b regulaminu postępowania przed Trybunałem.

- 33 W uzasadnieniu wniosku sąd odsyłający wskazał, że w związku z europejskim nakazem aresztowania wydanym przez sądowe organy francuskie aresztowanie M. Westa, które miało zakończyć się zasadniczo w dniu 29 kwietnia 2012 r., zostało przedłużone. Z uwagi na to, że M. West jest pozbawiony wolności, zastosowanie trybu pilnego jest zdaniem sądu odsyłającego bezwzględnie konieczne z punktu widzenia pewności prawa, której ten ostatni ma prawo się domagać.

- 34 Podzielając to stanowisko, na wniosek sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu rzecznika generalnego, w dniu 3 maja 2012 r. druga izba Trybunału postanowiła uwzględnić wniosek sądu krajowego o rozpoznanie odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 35 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że – jak wynika z pkt 3 i 4 niniejszego wyroku – Trybunał jest właściwy do dokonania wykładni decyzji ramowej na podstawie art. 10 ust. 1 Protokołu nr 36 w sprawie postanowień przejściowych. Ponadto należy uściślić, że zgodnie z art. 32 wspomnianej decyzji ramowej stosuje się ona do wniosków dotyczących czynów, które, jak w sprawie przed sądem krajowym, zostały popełnione przed dniem 1 stycznia 2004 r., pod warunkiem że wykonujące nakaz państwo członkowskie nie złożyło oświadczenia, iż będzie postępowało z wnioskami zgodnie z systemem ekstradycyjnym mającym zastosowanie przed tą datą. Bezsporne jest, że ani Zjednoczone Królestwo, ani Węgry, które już wykonały europejski nakaz aresztowania, ani też Republika Finlandii, która została wezwana w niniejszej sprawie do wykonania innego europejskiego nakazu aresztowania przeciwko M. Westowi, nie złożyły takiego oświadczenia.

- 36 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy wykładni art. 28 ust. 2 decyzji ramowej należy dokonywać w ten sposób, że kiedy jedna osoba była kilkakrotnie przekazywana między państwami członkowskimi na podstawie kolejnych europejskich nakazów aresztowania, dalsze

przekazanie tej osoby państwu członkowskiemu innemu niż to, które przekazało ją jako ostatnie, jest uzależnione od zgody państwa członkowskiego, z którego nastąpiło pierwsze przekazanie, od zgody państwa członkowskiego, z którego nastąpiło ostatnie przekazanie, czy też od zgody wszystkich państw członkowskich, które tę osobę przekazywały.

- 37 Pytanie to dotyczy sytuacji M. Westa, będącego obywatelem Zjednoczonego Królestwa i tam stale przebywającego, który został przekazany przez organy sądowe tego państwa członkowskiego (zwanego dalej „pierwszym państwem członkowskim wykonującym nakaz”) Węgrom na podstawie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu ścigania przez sądowe organy węgierskie, a następnie został przekazany przez Węgry (zwane dalej „drugim państwem członkowskim wykonującym nakaz”) Republice Finlandii w celu wykonania kary pozbawienia wolności, a obecnie toczy się przeciwko niemu postępowanie mające na celu przekazanie go przez Republikę Finlandii (zwaną dalej „trzecim państwem członkowskim wykonującym nakaz”) Republice Francuskiej w celu wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej zaocznie za przestępstwa popełnione przed pierwszym przekazaniem.
- 38 Drugie państwo członkowskie wykonujące nakaz wyraziło zgodę na przekazanie M. Westa Republice Francuskiej przez trzecie państwo członkowskie wykonujące nakaz. Natomiast, jak wynika z pkt 22 niniejszego wyroku, w aktach sprawy brak jest informacji, czy zgodę taką wyraziło pierwsze państwo wykonujące nakaz.
- 39 W tych okolicznościach sąd odsyłający zastanawia się, czy przekazanie M. Westa przez trzecie państwo członkowskie wykonujące nakaz Republice Francuskiej wymaga uzyskania – oprócz zgody już wyrażonej przez drugie państwo wykonujące nakaz – zgody pierwszego państwa wykonującego nakaz, czy też wystarczające jest uzyskanie zgody jednego z tych dwóch państw wykonujących nakaz.
- 40 Z brzmienia art. 28 ust. 2 decyzji ramowej wynika zasadniczo, że osoba, która została przekazana na podstawie europejskiego nakazu aresztowania państwu członkowskiemu wydającemu nakaz, może zostać przekazana państwu członkowskiemu innemu niż „państwo członkowskie wykonujące nakaz” na podstawie europejskiego nakazu aresztowania wydanego z powodu przestępstwa popełnionego przed jej przekazaniem temu państwu członkowskiemu wydającemu nakaz jedynie za „zgodą państwa członkowskiego wykonującego nakaz”.
- 41 Podobnie jak zasada szczególności sformułowana w art. 27 ust. 2 decyzji ramowej, zgodnie z którą osoba przekazana nie może być ścigana, skazana lub pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, które jej przekazanie uzasadniało (zob. wyrok z dnia 1 grudnia 2008 r. w sprawie C-388/08 PPU, Leymann i Pustovarov, Zb.Orz. s. I-8983, pkt 43), zasada wyrażona w art. 28 ust. 2 tej samej decyzji ramowej przyznaje osobie poszukiwanej prawo do tego, by nie została ona przekazana państwu członkowskiemu innemu niż państwo członkowskie wykonujące nakaz w celu ścigania lub wykonania kary pozbawienia wolności za przestępstwo popełnione przed przekazaniem państwu członkowskiemu wydającemu nakaz.
- 42 Zgodnie z art. 28 ust. 1 decyzji ramowej każde państwo członkowskie może zrezygnować ze stosowania zasady sformułowanej w punkcie poprzedzającym poprzez dokonanie notyfikacji przewidzianej w tym przepisie. Bezsporne jest jednak, że w niniejszej sprawie żadne z państw członkowskich zaangażowanych w wykonanie kolejnych nakazów aresztowania wydanych przeciwko M. Westowi nie dokonało takiej notyfikacji.
- 43 Od zasady sformułowanej w art. 28 ust. 2 decyzji ramowej istnieją ponadto trzy wyjątki, ujęte w art. 28 ust. 2 lit. a)–c), które jednak nie mają zastosowania w sprawie głównej. W szczególności w sprawie tej wykazano, że przy wykonywaniu europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez węgierskie organy sądowe przeciwko M. Westowi w celu przekazania go Węgrom pierwsze państwo członkowskie wykonujące nakaz nie zrezygnowało z zasady szczególności z art. 28 ust. 2 lit. c) decyzji ramowej, a w konsekwencji nie zrezygnowało z wyrażenia zgody wymaganej w tym art. 28 ust. 2 w wypadku dalszego przekazania innemu państwu członkowskiemu za przestępstwa popełnione przed przekazaniem M. Westa Węgrom.

- 44 Bezsporne ponadto jest, że Węgry, jako drugie państwo członkowskie wykonujące nakaz, przy wykonywaniu europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez fińskie organy sądowe w celu przekazania M. Westa Republice Finlandii wystąpiły do pierwszego państwa członkowskiego wykonującego nakaz o zgodę na to przekazanie i że owo państwo członkowskie zgodę taką wyraziło.
- 45 Wynika stąd, że przekazanie osoby takiej jak M. West w sprawie głównej wymaga zgody przewidzianej w art. 28 ust. 2 decyzji ramowej.
- 46 Jeżeli chodzi o pytanie, czy zgoda wymagana dla przekazania danej osoby powinna być wyrażona przez tylko jedno, czy też przez dwa państwa członkowskie, które wykonały europejski nakaz aresztowania wydany przeciwko tej osobie, zauważyć należy, że – na co zwróciła uwagę Komisja Europejska w swoich uwagach na piśmie – w sytuacji takiej jak w sprawie głównej art. 28 ust. 2 decyzji ramowej może być interpretowany na trzy sposoby. Zgodnie z pierwszą interpretacją przepis ten wymagałby zgody zarówno pierwszego, jak i drugiego państwa członkowskiego wykonującego nakaz. Zgodnie z drugą interpretacją wymagana byłaby zgoda wyłącznie pierwszego państwa wykonującego nakaz. Wreszcie, zgodnie z trzecią interpretacją, przepis ten nakazywałby uzyskanie zgody jedynie drugiego państwa wykonującego nakaz.
- 47 Melvin West, a także rządy fiński i francuski, proponują, by przychylić się ku pierwszej wykładni. W tej kwestii, podczas gdy M. West i rząd fiński uważają, że trzecie państwo członkowskie wykonujące nakaz ma obowiązek zwrócenia się o zgodę jednocześnie do pierwszego i drugiego państwa członkowskiego wykonującego nakaz, rząd francuski stoi na stanowisku, że każde państwo członkowskie wykonujące nakaz ma obowiązek samodzielnie stosować art. 28 ust. 2 decyzji ramowej, i w ten sposób – w sprawie głównej – trzecie państwo członkowskie ma obowiązek wystąpić o zgodę do drugiego państwa członkowskiego wykonującego nakaz, a to z kolei powinno wystąpić o zgodę do pierwszego państwa wykonującego nakaz.
- 48 Virallinen syyttäjä ze swej strony skłania się ku trzeciej wykładni w celu zapewnienia płynności przekazania, choć subsydiarnie nie wyklucza drugiej interpretacji. Również Komisja uważa, że na pierwszeństwo zasługuje trzecia wykładnia, jako że opiera się ona na brzmieniu art. 28 ust. 2 decyzji ramowej i jest najbardziej zgodna z zasadą wzajemnego uznawania. Komisja zauważa jednak, że za drugą wykładnią przemawia cel polegający na zachowaniu pewnej kontroli na odległość nad osobami, które były przedmiotem przekazania, a także troska o zachowanie większej jasności systemu wydawania osób poprzez konieczność uzyskania zgody tego samego państwa członkowskiego wykonującego nakaz niezależnie od liczby przekazania. Zarówno Virallinen syyttäjä, jak i Komisja nie zgadzają się z pierwszą interpretacją.
- 49 W celu ustalenia zakresu art. 28 ust. 2 decyzji ramowej, a w szczególności wyrażenia „państwo członkowskie wykonujące nakaz” w kontekście takim, jaki występuje w sprawie głównej, należy wziąć pod uwagę brzmienie tego przepisu, a także cel decyzji ramowej (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Leymann i Pustovarov, pkt 46).
- 50 Jeżeli chodzi, po pierwsze, o brzmienie art. 28 ust. 2 decyzji ramowej, należy przypomnieć, że zgodnie z tym przepisem, jak wskazano w pkt 40 niniejszego wyroku, jeżeli nie znajduje zastosowania żaden z wyjątków w nim przewidzianych, osoba, która została przekazana na podstawie europejskiego nakazu aresztowania państwu członkowskiemu wydającemu nakaz, może zostać przekazana państwu członkowskiemu innemu niż „państwo członkowskie wykonujące nakaz” na podstawie europejskiego nakazu aresztowania wydanego z powodu przestępstwa popełnionego przed jej przekazaniem temu państwu członkowskiemu wydającemu nakaz jedynie „za zgodą państwa członkowskiego wykonującego nakaz”.
- 51 Z brzmienia tego przepisu wynika, że nawet jeżeli art. 28 ust. 2 decyzji ramowej nie obejmuje wprost sytuacji takiej jak w sprawie głównej, w której przeciwko osobie poszukiwanej wydano kolejno trzy wnioski o przekazanie, to w systemie wprowadzonym tym przepisem, dotyczącym dalszego

przekazania przez państwo członkowskie wydające nakaz osoby, która już została mu przekazana, pojęcie „państwo członkowskie wykonujące nakaz” odsyła – jak wskazują sąd odsyłający, rząd francuski i Komisja – do tego państwa członkowskiego, które wykonało europejski nakaz aresztowania, na podstawie którego dana osoba została przekazana temu państwu członkowskiemu wydającemu nakaz i który przyznaje temu ostatniemu, jako państwu członkowskiemu wykonującemu nakaz, prawo do przekazania tej osoby innemu państwu członkowskiemu.

- 52 Wynika stąd, że w sprawie takiej jak przed sądem krajowym pojęcie „państwa członkowskiego wykonującego nakaz”, zawarte w art. 28 ust. 2 decyzji ramowej, odnosi się do wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez fińskie organy sądowe w celu przekazania M. Westa przez Węgry Republice Finlandii, a tym samym pojęcie to oznacza drugie państwo członkowskie wykonujące nakaz, to jest to, które dokonało ostatniego przekazania M. Westa państwu członkowskiemu, które jako trzecie państwo członkowskie wykonujące nakaz zostało w niniejszej sprawie wezwane do przekazania tej osoby Republice Francuskiej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez francuskie organy sądowe.
- 53 Po drugie, jeżeli chodzi o cel decyzji ramowej, należy przypomnieć, że służy ona między innymi ułatwianiu i przyspieszaniu współpracy sądowej (zob. wyroki: z dnia 3 maja 2007 r. w sprawie C-303/05 *Advocaten voor de Wereld*, Zb.Orz. s. I-3633, pkt 31; z dnia 12 sierpnia 2008 r. w sprawie C-296/08 PPU *Santesteban Goicoechea*, Zb.Orz. s. I-6307, pkt 51, 55, 76; a także ww. wyrok w sprawie *Leymann i Pustovarov*, pkt 42). W ten sposób powinna ona przyczyniać się do realizacji wyznaczonego Unii celu, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w oparciu o wysoki stopień zaufania jakie powinno istnieć między państwami członkowskimi (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie *Leymann i Pustovarov*, pkt 48, 50).
- 54 Ponadto, jak wynika z motywów 5 i 7 decyzji ramowej, jej celem jest zastąpienie systemu wielostronnej ekstradycji między państwami członkowskimi systemem przekazywania między organami sądowymi osób skazanych bądź podejrzanych w celu wykonania wyroku lub ścigania, przy czym ten drugi system jest oparty na zasadzie wzajemnego uznawania (zob. ww. wyrok w sprawie *Advocaten voor de Wereld*, pkt 28; wyroki: z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie C-66/08 *Kozłowski*, Zb.Orz. s. I-6041, pkt 31, 43; z dnia 6 października 2009 r. w sprawie C-123/08 *Wolzenburg*, Zb.Orz. s. I-9621, pkt 56; a także z dnia 16 listopada 2010 r. w sprawie C-261/09 *Mantello*, Zb.Orz. s. I-11477, pkt 35).
- 55 Zasada ta, która stanowi „kamień węgielny” współpracy sądowej, implikuje zgodnie z art. 1 ust. 2 decyzji ramowej, że państwa członkowskie są zasadniczo zobowiązane do uwzględnienia europejskiego nakazu aresztowania. Państwa te albo są zobowiązane do wykonania, albo też nie są uprawnione do odmowy wykonania takiego nakazu i nie mogą uzależnić jego wykonania od spełnienia warunków, chyba że zachodzą przypadki wymienione w art. 3–5 tej decyzji ramowej. Podobnie, zgodnie z art. 28 ust. 3 decyzji ramowej, zgody na dalsze przekazanie można odmówić wyłącznie w tych samych przypadkach (zob. podobnie ww. wyroki: w sprawie *Leymann i Pustovarov*, pkt 49, 51; w sprawie *Wolzenburg*, pkt 57; a także w sprawie *Mantello*, pkt 36, 37).
- 56 W sprawie takiej jak sprawa główna wymagane zarazem zgody pierwszego i drugiego państwa wykonującego nakaz, jak proponują M. West oraz rządy fiński i francuski, mogłoby mieć niekorzystny wpływ na realizację celu decyzji ramowej polegającego na przyspieszeniu i uproszczeniu współpracy sądowej między państwami członkowskimi.
- 57 Z pewnością, jak podkreślili w czasie rozprawy rząd fiński oraz *Virallinen syyttäjä*, wniosek o wyrażenie zgody może być wysłany równocześnie do wszystkich państw członkowskich wykonujących nakaz uczestniczących w łańcuchu europejskich nakazów aresztowania, a zidentyfikowanie każdego z tych państw członkowskich wykonujących nakaz nie wydaje się zadaniem nadmiernie złożonym, jeżeli wziąć pod uwagę w szczególności istnienie SIS. Nie wydaje się więc, by wymóg uzyskania zgody kilku państw członkowskich mógł sam w sobie stwarzać niemożliwe do pokonania przeszkody.

- 58 Prawdą jest jednak również, że taki wymóg może skomplikować i spowolnić wykonanie europejskiego nakazu aresztowania, ponieważ obowiązek uzyskania zgody kilku państw członkowskich w celu realizacji dalszego przekazania osoby skazanej lub podejrzanej może skłaniać te państwa do wysyłania licznych wniosków o dodatkowe informacje na podstawie art. 15 ust. 2 decyzji ramowej, a w każdym razie zwiększyć ryzyko wydawania rozstrzygnięć rozbieżnych zarówno między państwami członkowskimi, których zgoda jest wymagana na podstawie art. 28 ust. 2 decyzji ramowej, jak i między nimi a państwem członkowskim zobowiązanym do wykonania tego europejskiego nakazu aresztowania na podstawie art. 1 ust. 2 decyzji ramowej. Ryzyko to jeszcze by wzrosło, gdyby zgodnie z logiką tej wykładni przyjąć, że każde państwo członkowskie, które wykonało europejski nakaz aresztowania wydany przeciwko określonej osobie, powinno wyrazić zgodę w wypadku dalszego jej przekazania.
- 59 W szczególności nie można wykluczyć, że w sytuacji takiej jak w sprawie głównej drugie państwo członkowskie wykonujące nakaz, które powinno wyrazić zgodę na dalsze wydanie na podstawie art. 28 ust. 2 decyzji ramowej, oraz trzecie państwo członkowskie wykonujące nakaz, które powinno zrealizować przekazanie na podstawie art. 1 ust. 2 tej decyzji, podejmą rozbieżne decyzje w kwestii tego przekazania, i w związku z tym przekazanie nie będzie mogło zostać wykonane. Taka możliwość jest jednak nierozzerwalnie związana z systemem utworzonym przez art. 28 ust. 2 tej decyzji ramowej, skoro przepis ten wymaga zasadniczo, w wypadku dalszego przekazania z powodu przestępstwa popełnionego przed ostatnim przekazaniem, istnienia zbieżnej decyzji dwóch państw członkowskich.
- 60 Prawdą jest, że wymaganie zgody tylko pierwszego państwa członkowskiego mogłoby również mieć negatywny wpływ na realizację celu decyzji ramowej, którym jest prostota i szybkość, tym bardziej że – niezależnie od liczby kolejnych przekazania – to samo państwo członkowskie powinno wyrazić zgodę w wypadku dalszego przekazania tej samej osoby.
- 61 Jak jednak wskazała Komisja, w sprawie takiej jak sprawa główna bezpośredni i natychmiastowy charakter relacji między drugim i trzecim państwem członkowskim wykonującym nakaz może ułatwić współpracę sądową między tymi dwoma państwami członkowskimi.
- 62 Wynika stąd, że wykładnia, zgodnie z którą pojęcie „państwo członkowskie wykonujące nakaz” odsyła wyłącznie do państwa członkowskiego, które jako ostatnie przekazało poszukiwaną osobę, wzmacnia system przekazywania wprowadzony decyzją ramową na rzecz przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości zgodnie z wzajemnym zaufaniem, jakie powinno istnieć między państwami członkowskimi. Wykładnia taka, ograniczając sytuacje, w których organy sądowe państw członkowskich uczestniczących w kolejnych przekazaniach tej samej osoby mogą odmówić wyrażenia zgody na wykonanie europejskiego nakazu aresztowania, jedynie ułatwia przekazywanie osób poszukiwanych, zgodnie z zasadą wzajemnego uznawania, sformułowaną w art. 1 ust. 2 decyzji ramowej i stanowiącą podstawową zasadę wprowadzoną tą decyzją (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Wolzenburg, pkt 58, 59).
- 63 Rząd fiński podnosi, że taka wykładnia może uniemożliwić realizację celu art. 28 ust. 2 decyzji ramowej, którym jest ochrona suwerenności państwa członkowskiego, które przekazało daną osobę, a także zagwarantowanie, że po przekazaniu osoba ta nie będzie ani ścigana, ani skazana, ani przekazana dalej innemu państwu członkowskiemu z powodu przestępstw poprzedzających początkowe przekazanie i niestanowiących jego uzasadnienia.
- 64 W tej kwestii należy przypomnieć, że zasada wzajemnego uznawania nie oznacza bezwzględного obowiązku wykonania europejskiego nakazu aresztowania. Jak wynika z pkt 55 niniejszego wyroku, system decyzji ramowej, jaki wyłania się w szczególności z jej art. 3–5, pozostawia państwom członkowskim możliwość, by w szczególnych sytuacjach pozwoliły one właściwym organom sądowym na odmowę wykonania europejskiego nakazu aresztowania (zob. podobnie wyrok z dnia 21 października 2010 r. w sprawie C-306/09 B., Zb.Orz. s. I-10341, pkt 50, 51).

- 65 Artykuł 28 ust. 2 decyzji ramowej należy odczytywać w tym samym kontekście. Jeżeli bowiem nawet, jak wynika z art. 28 ust. 3, wykonujące nakaz organy sądowe powinny co do zasady wyrazić zgodę na dalsze przekazanie, mają one jednak na podstawie art. 28 ust. 3 akapit pierwszy lit. d) prawo do odmowy wyrażenia zgody na dalsze wydanie z powodów wymienionych w art. 3 i 4 decyzji ramowej. Ponadto art. 28 ust. 3 lit. d) akapit drugi przewiduje, że państwo członkowskie wydające nakaz powinno udzielić gwarancji, o których mowa w art. 5 tej decyzji ramowej.
- 66 Wykładnia pojęcia „państwa członkowskiego wykonującego nakaz” wynikająca z niniejszego wyroku nie narusza jednak kompetencji pierwszego państwa członkowskiego wykonującego nakaz, które to kompetencje przysługują mu na podstawie art. 28 ust. 2 decyzji ramowej. Zarówno bowiem przy wykonywaniu pierwszego europejskiego nakazu aresztowania, jak i przy wyrażaniu zgody na wykonanie drugiego europejskiego nakazu aresztowania owo pierwsze państwo członkowskie mogło, zgodnie z art. 28 ust. 3 decyzji ramowej, powołać się na przepisy zawarte w jej art. 3–5. Tymczasem w sprawie głównej, zarówno podczas pierwszego, jak i podczas drugiego przekazania M. Westa, pierwsze państwo członkowskie wykonujące nakaz wyraziło zgodę na wykonanie odnośnego europejskiego nakazu aresztowania, nie powołało się na żaden z tych przepisów.
- 67 Nie można wykluczyć, że z uwagi na okoliczności faktyczne lub prawne towarzyszące wydaniu europejskiego nakazu aresztowania, na podstawie którego powinno nastąpić trzecie przekazanie, powołanie się na jedno lub na kilka postanowień zawartych w art. 3–5 decyzji ramowej będzie możliwe po raz pierwszy dopiero przy tym trzecim przekazaniu.
- 68 W takiej sytuacji, ze względu na wysoki poziom zaufania między państwami członkowskimi, na którym opiera się decyzja ramowa, co do zasady zarówno do drugiego, jak i do trzeciego państwa członkowskiego wykonującego nakaz należy w stosownym przypadku powołać się na przepisy w rzeczonych art. 3–5, jeżeli wymienione w nich przesłanki stosowania będą spełnione w stosunku do osoby, której dotyczy to dalsze przekazanie.
- 69 Rządy francuski i fiński uważają jednak, że taka wykładnia pomija fakt, iż nie każde państwo członkowskie może powołać się na niektóre powody niewykonania europejskiego nakazu aresztowania. Gdyby w sprawie takiej jak sprawa główna zgoda pierwszego państwa wykonującego nakaz nie była wymagana, państwo to zostałoby pozbawione możliwości powołania się – na rzecz osoby, która jest jego obywatelem lub w nim stale przebywa – na art. 4 pkt 6 i art. 5 pkt 3 decyzji ramowej. Zatem na przepisy te nie mogłoby się powołać – na rzecz owej osoby – ani pierwsze, ani drugie państwo członkowskie wykonujące nakaz.
- 70 Należy przypomnieć, że art. 4 pkt 6 i art. 5 pkt 3 decyzji ramowej pozwalają organowi sądowemu wykonującemu nakaz z jednej strony – gdy wobec danej osoby został wydany europejski nakaz aresztowania w celu wykonania kary pozbawienia wolności i gdy osoba ta „[przebywa w państwie członkowskim wykonującym nakaz, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania]” – na odmowę wykonania takiego nakazu poprzez zobowiązanie się tego państwa do spowodowania wykonania tej kary zgodnie z jego prawem krajowym, a z drugiej strony – gdy wobec tej osoby został wydany europejski nakaz aresztowania do celów ścigania, „za obywatela lub osobę stale przebywającą [mającą miejsce zamieszkania]” – na obwarowanie przekazania warunkiem, że osoba ta zostanie przekazana państwu członkowskiemu wykonującemu nakaz w celu odbycia w nim kary, jaka zostanie jej wymierzona w państwie członkowskim wykonującym nakaz. Celem tych przepisów jest w szczególności umożliwienie organowi sądowemu przypisania szczególnej wagi zwiększeniu szans ponownej integracji społecznej osoby poszukiwanej po wykonaniu kary, na którą osoba ta była skazana (zob. ww. wyroki: w sprawie Kozłowski, pkt 45; w sprawie Wolzenburg, pkt 62, 67; a także w sprawie B., pkt 52).
- 71 Zgodnie z wykładnią wynikającą z niniejszego wyroku drugie państwo członkowskie wykonujące nakaz, podobnie zresztą jak trzecie państwo członkowskie wykonujące nakaz, nie mogłoby w sprawie głównej powołać się na te przepisy, by na podstawie art. 28 ust. 3 akapit pierwszy lit. d) decyzji ramowej

przeciwstawić się temu dalszemu przekazaniu osoby poszukiwanej, ponieważ osoba ta ani nie jest obywatelem tego państwa członkowskiego, ani nie ma w nim miejsca zamieszkania, ani w nim nie przebywa, lecz jest obywatelem pierwszego państwa wykonującego nakaz i tam ma miejsce zamieszkania.

- 72 Okoliczność ta nie ma jednak wpływu na wykładnię art. 28 ust. 2, ponieważ przepis ten, jako że wymaga uprzedniej zgody państwa członkowskiego wykonującego nakaz w wypadku dalszego przekazania, wprowadza normę ogólną, która powinna być stosowana niezależnie od konkretnych okoliczności każdej sprawy.
- 73 W Unii opierającej się na zasadzie swobodnego przepływu osób, która zgodnie z art. 21 ust. 1 TFUE przyznaje każdemu obywatelowi prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państwa członkowskiego innego niż to, którego jest on obywatelem lub w którym ma miejsce zamieszkania, nie można bowiem domniemywać, że koniecznie i w każdym przypadku musi istnieć szczególny łącznik między pierwszym państwem członkowskim wykonującym nakaz i osobą poszukiwaną, gdyż osobę tę może wiązać obywatelstwo lub miejsce zamieszkania z drugim lub trzecim państwem członkowskim wykonującym nakaz, a nawet z innym państwem członkowskim, które nie uczestniczy w łańcuchu europejskich nakazów aresztowania wydanych przeciwko tej osobie. Osoba poszukiwana mogłaby też czasowo przebywać na terytorium pierwszego państwa członkowskiego wykonującego nakaz, przy czym nie musiałby istnieć żaden znaczący łącznik wiążący ją z tym państwem mogący wskazywać na jakikolwiek stopień integracji ze społeczeństwem tego państwa (zob. ww. wyrok w sprawie Kozłowski, pkt 36, 37, 48, 53).
- 74 W każdym z tych wypadków wymaganie zgody pierwszego państwa członkowskiego wykonującego nakaz nie pozwoliłoby też temu państwu na powołanie się na art. 4 pkt 6 i art. 5 pkt 3 decyzji ramowej. Okazuje się więc, że sytuacja, w której osoba poszukiwana nie ma możliwości odbycia kary w państwie członkowskim, którego jest obywatelem lub w którym ma miejsce zamieszkania, lub nawet w którym przebywa, jest nieodłącznie związana z samym brzmieniem tych przepisów.
- 75 Ponadto należy przypomnieć, że kiedy – jak w sprawie głównej – osoba poszukiwana jest obywatelem pierwszego państwa członkowskiego wykonującego nakaz, owo państwo członkowskie zawsze może powołać się na art. 4 pkt 6 i art. 5 pkt 3 decyzji ramowej, zajmując stanowisko w przedmiocie zarówno pierwszego, jak i drugiego wniosku o wydanie tej osoby. W takim wypadku, w zależności od sytuacji, osoba poszukiwana powinna bądź pozostać w pierwszym państwie członkowskim wykonującym nakaz, bądź zostać przekazana temu państwu członkowskiemu zgodnie z przesłanką z art. 5 ust. 3 decyzji ramowej, bądź też pozostać w drugim państwie członkowskim.
- 76 Wreszcie, by odnieść się do przedstawionego na rozprawie twierdzenia rządów fińskiego i francuskiego, zgodnie z którym normy ustanowione w art. 27 i 28 decyzji ramowej mają podstawowe znaczenie, które potwierdzać ma zarówno fakt, że przepisów tych nie zawierał pierwotny wniosek Komisji [wniosek dotyczący decyzji ramowej Rady w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi COM(2001) 522 wersja ostateczna], jak i treść ust. 1 tych artykułów, który przewiduje, że nawet jeżeli państwa członkowskie zrezygnowały uprzednio z tych norm, wykonujące nakaz organy sądowe mogą postanowić inaczej w swoich decyzjach w sprawie przekazania, należy stwierdzić, że twierdzenia te nie podważają analizy przeprowadzonej powyżej.
- 77 Jak bowiem wskazano w pkt 64 i 65 niniejszego wyroku, wymienione art. 27 i 28 decyzji ramowej przyznają państwom członkowskim określone uprawnienia przy wykonywaniu europejskiego nakazu aresztowania; przepisy te, jako że wprowadzają odstępstwa od zasady wzajemnego uznawania sformułowanej w art. 1 ust. 2 decyzji ramowej, nie mogą podlegać wykładni prowadzącej do zniwelowania celu decyzji ramowej, polegającego na ułatwianiu i przyspieszaniu przekazania między organami sądowymi państw członkowskich w świetle wzajemnego zaufania, jakie między nimi powinno istnieć. W tej kwestii należy przypomnieć, że – jak wynika z art. 28 ust. 3 decyzji ramowej – organy

sądowe wykonujące nakaz powinny co do zasady wyrażać zgodę na dalsze przekazanie. Jedynie w razie spełnienia przesłanek z art. 3–5 decyzji ramowej organy te mogą lub powinny, w zależności od sytuacji, odmówić wyrażenia takiej zgody.

- 78 Ponadto zgodzie państwa członkowskiego wykonującego nakaz wymaganej w art. 28 ust 2 decyzji ramowej nie sposób przypisać takiej rangi, jaką chciałyby jej przypisać rządy fiński i francuski, jako że na podstawie art. 28 ust. 2 lit. a) zwykła dorozumiana zgoda poszukiwanej osoby na jej dalsze przekazanie jest wystarczająca do uchylenia się od obowiązku uzyskania zgody państwa członkowskiego wykonującego nakaz.
- 79 Wynika stąd, że w sprawie takiej jak sprawa główna zgoda na przekazanie osoby znajdującej się w sytuacji takiej jak M. West, wymagana w art. 28 ust. 2 decyzji ramowej, powinna być wyrażona jedynie przez drugie państwo członkowskie wykonujące nakaz, to jest Węgry. Skoro w niniejszej sprawie trzecie państwo członkowskie wykonujące nakaz wystąpiło o tę zgodę i ją uzyskało, organy sądowe tego trzeciego państwa członkowskiego powinny przekazać poszukiwaną osobę, chyba że organy te uznają za konieczne powołanie się na przepisy art. 3–5 decyzji ramowej; stosownej oceny powinny one dokonać w świetle okoliczności sprawy głównej.
- 80 W świetle całości powyższych rozważań na przedstawione pytanie należy udzielić następującej odpowiedzi: wykładni art. 28 ust. 2 decyzji ramowej należy dokonywać w ten sposób, że kiedy jedna osoba była kilkakrotnie przekazywana między państwami członkowskimi na podstawie kolejnych europejskich nakazów aresztowania, dalsze przekazanie tej osoby państwu członkowskiemu innemu niż to, które przekazało ją jako ostatnie, jest uzależnione wyłącznie od zgody państwa członkowskiego, które dokonało ostatniego przekazania.

W przedmiocie kosztów

- 81 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Wykładni art. 28 ust. 2 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r., należy dokonywać w ten sposób, że kiedy jedna osoba była kilkakrotnie przekazywana między państwami członkowskimi na podstawie kolejnych europejskich nakazów aresztowania, dalsze przekazanie tej osoby państwu członkowskiemu innemu niż to, które przekazało ją jako ostatnie, jest uzależnione wyłącznie od zgody państwa członkowskiego, które dokonało ostatniego przekazania.

Podpisy